

naklonila najdobrotnejšega, najmilejšega in najmodrejšega vladarja. Z otroško udanostjo se mu bližamo ob redki slavnosti petdesetletnega vladanja in iz milijonov navdušenih src se dviga k nebu prošnja.

Bog obvaruj, Bog ohrani nam cesarja, Avstrijo!

Politiški oddelek.

Državni zbor. — V zadnjih sejah je občinski svet vsaj nekaj pozitivnega storil. Po odklonitvi predloga, naj se obtoži Thunovo ministerstvo, ker je razglasilo izjemno stanje na Gališkem, je drž. zbor rešil trg pogodbo z Japonsko. Vlada je v zadnji seji podala važno izjavo. Na interpelacijo radi iztiranja Čehov in Poljakov iz Nemčije, je grof Thun odgovoril, da bo vlada postopala jednako proti nemškim državljanom, ako Nemčija ne odneha. Drž. zbor bo zboroval samo še do 19. decembra.

Državni zbor in cesarjeva vladarska petdesetletnica. — Dne 25. novembra sta imeli obe zbornici slavnostni seji, v katerih sta po primernih ogovorih predsednikov kneza Windischgrätza in dr. Fuchsa pooblastili svoji predsedništvu, čestitati cesarju nanjegovi vladarski petdesetletnici. Značilno je, da se slavnostne seje poslanske zbornice niso udeležili večina nemških nacijonalcev Schönererjanci in socijalni demokratje.

Deželni zbori se sklicelo po božičnih praznikih. Vsem dojde cesarsko sporočilo, s katerim se jim izreče zahvala za udanostno adreso. Sporočila se ne bodo ozirala na politična vprašanja.

Položaj. — Vsled sklepa nemških nacijonalcev, da začno zopet s hrupno obstrukcijo, in vsled počenjanja ogerske opozicije je postal položaj kritičan. Vladi se bodeta morali zjediniti glede nagodbenega provizorija, kateri pa naleti v obeh zbornicah na odpor. Avstrijska vlada bo morala porabiti § 14 in bo potem nekaj mesecev absolutistično vladala, a kako se uredi kritični položaj na Ogerskem, se še ne ve. Morda pride do premembe ustave v obeh državnih polovicah.

Mejnarodna konferenca proti anarhistom — se vrši sedaj v Rimu. Zastopana je na njej tudi Avstrija.

Obrtni red. — Trgovinski minister baron Dipauli je obljubil, da predloži drž. zboru čim prej povse nov obrtni red.

Tirolski Italijani so vladi predložili spomenico, v kateri zahtevajo za italijanski del tirolske dežele tisto administrativno samostojnost, kakor jo zahtevajo Nemci za nemški del Češke.

Francija. — Bivši minister v Brissonovem kabinetu Poincaré jo v parlamentu izjavil, da takrat, ko je bil on član vlade, ni imelo vojno ministerstvo prav nobenega družega dokaza za Dreyfusovo krivdo razen bordereau-a, kateri je Henry falcificiral.

Obrtnija.

Karteli.

V primeroma kratkem času se je znanstvena sodba o kartelih bistveno izpremenila. Ves svet se je čudil mnenju, katero je razvil profesor na vseučilišču v Črnovciji dr. Kleinwächter l. 1882 v monografih, o kartelih.

Doslej se kartelom kot združitvam proti utesnitvi svobodne konkurence ni pripisoval noben poseben pomen, vsled česar je naravno, da ni hotel nihče prav verjeti. Kleinwächterjevem prerokovanju, da imajo karteli še veliko bodočnost pred seboj.

Še večje začudenje je zavladalo, ko je slavni profesor nacijonalne ekonomije Lujo Brentano v svoji l. 1889 obelodanjeni razpravi o vzrokih sedanje socijalne bede kartele proglasil kot sredstvo za ugodno rešitev socijalnega vprašanja.

Leta 1896. se je vršil na Dunaju shod društva za socijalno politiko, na katerem se je imela jako živahna in tudi jako poučna razprava. Mnenja so bila razdeljena. Jedni so se pridružili Brentanu, drugi so se pod vodstvom referenta Bücherja protivili kartelom z vso odločnostjo.

Od sedaj pa pridobiva mnenje, da so karteli deloma opravičeni, čedalje več pristašev mej znanstveniki, k čemur je jako mnogo pripomogla razprava bivšega finančnega ministra dr. Steinbacha o pravnih oblikah gospodarske organizacije.

Zdi se nam popolnoma naravno, da je začetkoma znanost o kartelih prav tako sodila, kakor je sodilo najširje občinstvo. Na prvi pogled se kaže, da je vsak dogovor podjetnikov v svrhu utesnitve oziroma izključenja mejsebojne konkurence, frivolen odpad od življenskega načela novodobnega podjetništva, izdajstvo svobodnega tekmovanja. Ali pri natančnejšem opazovanju in uvaževanju se je izkazalo, da je vse kartele rodila le sila. Veliki kapital posamičnih fabrikantov, o čigar premoči se toliko govori, je v res težavnih položajih vse preveč slaboten, da bi zamogel količkaj kljubovati viharjem svetovnega trga. Že četrto stoletje sem je opazovati in to vedno češče, da vsi razsodni podjetniki celih branš zdaj in zdaj spoznajo absolutno nemožnost svobodne konkurence in se začno drug drugemu približevati. Najprej se zjedinijo glede raznih postranskih stvari, na pr. glede dovoljenja kredita, glede rabata itd., kasneje pa se zedinjajo tudi glede vitalnejših vprašanj, dokler se naposled ne izcimi popolna združitev, pravi karteli, ki je pripravljen, svoje člane, katerih produkcijske razmere niso ugodne, dispencirati produciranje in jim poplačati opustitev produkcije, in ki je povrh pripravljen, plačati tudi sam eksportne premije, da se razproda v inozemstvu vse kar se je preveč produciralo, tudi če se mora ta razprodaja izvršiti z izgubo. Tak kartel ima za vse kartelirane tovarne skupne prodajalne — jedno ali tudi več — in razdeli vsa došla naročila mej kartelirana podjetja po gotovem ključu. Kartel se nanaša na vso na bramšo spadajočo produkcijo in čisto tudi na pridobivanje potrebnih surovin, kakor kaže kartel čeških cukrarjev. Posamični podjetnik ima vsled kartela vezane roke in se giba svobodno samo še glede načina produkcije v svojem etablisementu. Fabrikant je postal uradnik kartela, zgodilo se je ž njim prav tisto, kar je on storil prej raznim malim obrtnikom, katerih samostojnost je podkopal in

katere je prisilil, da so postali njegovi delavci oziroma poslovojdje itd.

Kartel — to je očitno — pomeni nov korak na potu od malega obrtništva k veliki industriji oziroma k največji obrtniji, največji v tem smislu, da koncentruje in izpopolnjuje način proizvodnje do čim večje popolnosti. Ako je tak največji način produkcije bolj ekonomičen od velike industrije, ki dela na svojo roko, potem ga nobena moč na svetu ne more preprečiti, potem nam pri-
(Dalje sledi.)

Kmetijstvo.

Nekaj o ovčjereji.

Ovca ima dva parklja na vsaki nogi in štiri želodce, torej spada kakor goveja živina med prežvekovalce. Ovca ima prav toliko zob, kakor govedo; spodnji zobje imajo podobo lopatic. Ko je ovca stara $4\frac{1}{2}$ leta, menjala je navadno že vse zobe. V šestem letu ima ovca popolnoma uže vse zobe, in takrat je dorasla. Ovčji zobje so zelo slabi; v sedmem letu sta uže srednika škrbasta. V dvanajstem letu so pa vsi sprednji zobje pokvarjeni. Ovca ima zelo zakrivljene rogove, okroglast gobec, koža jej je zelo občutljiva. Ovca je plaha žival in tako občutljiva, kakor nobena druga, niti mokrote, niti mraza ne more prav prenašati. Toliko razločkov kakor ovca, nima nobena domača živina. Nekateri so velike, druge srednje, tretje zopet majhne. Nekateri so rogati, druge mulaste, nekateri črne, druge bele, tretje lisaste, nekateri kodraste, druge gladke, nekateri tanke, druge debele volne. Ovce so ali dolinske ali pa hribovske. Nekateri imajo debel in masten rep, druge tanek. Glavni razločki so v volni, v velikosti, v repu in v rogovih.

Po volni razločamo ovce v take, ki imajo 1. tanko, 2. take ki imajo srednjo in 3. take, ki imajo borno volno.

Najtanjšo volno dajo španske ovce, katere imenujemo „Merino“ ali Merinovke.

Ovca merinovka. Ta najplemenitejša ovca je srednje velikosti, po 30—40 kg težka, ima jako tenko in gosto volno, ki je zelo mastna in oljnata, zategadelj se te ovce rade oprase in so potem umazane videti. Naša borna ovca nima v bolj pusti volni mnogo masti, tedaj se ne umaže tako lahko.

Iz Španjskega zaplodilo se je to pleme skoraj po vsi Evropi.

Tako so si na pr. na Francoskem v Kambauilletu iz španske ovce za pleme izredili tako, ki ima nekoliko manj tenko, dolgo volno, pa se tudi dobro opirati da, velika je in močna, zato je tudi za bolj mrzle kraje, če ima le mastno pas.

Starejša ovca vaga 40 do 60 kg; volne se dobi od nje 2 kg.

Razloček med to francosko in izvirno špansko je tedaj posebno ta, da je Kambauilletovka večja, tedaj je

zastran mesa prav dobra, pa vendar daje tudi prece-
tenko volno.

Angleška ovca ima dolgo, srednjo in kratko volno, med temi slovi Bakvelova, ki nima rogov, je kratkih nog, ima malo volne, ki pa je svitla kot svila. Med vsemi ovci se da ta najbolje opitati, ovni se spitajo do 60 kg. Izvrstne angleške ovce so nadalje takozvane Kotswood-Linkoln in Leicester ovce.

Jezerska ali trebiška ovca. Z jezerskimi in trebiškimi ovci zboljšamo in plemenitimo naše domače malovredne ovce najbolj in najbolj gotovo.

Jezerska in trebiška ovca izvirata iz tistega planinskega kraja na Laškem, ki se Bergamo imenuje in kjer redijo lepe ovce, ki se Bergamaške ovce imenujejo. Kako so pa prišle na Koroško, ui natanko znano.

Jezerska in trebiška ovca sta si v tem podobni, da ste obe veliki, da se dobro spitati daste, in da imate če tudi ne prav tanko, vendar lepšo volno, nego vse naše domače.

Te ovce imajo zelo izbočen nos in črno marogo okoli oči in ušes. Ta ovca potrebuje dobro pašo; kjer je le slaba kratka travica in kjer velika vročina pripeka, ne sponaša se dobro. Ona potrebuje visoko travo in senco. Ovca vaga 50 do 60 kg. Ovca dvakrat strižena da 1 kg volne. Mladi se ta ovca navadno dvakrat v letu, namreč maja in septembra meseca.

O reji ovac zapomni si sledeča pravila:

1.) Ovca v prostosti se plemeniti pozno jeseni in rodi navadno le jedno jagnje. Izkušnje uče, da je najbolje, ako se ovce spuščajo po plemenu meseca decembra; kajti potem pridejo uže vspomladi jagnjeta na svet in dobijo obilno in tečno pašo.

Ovca je za pleme pripravna, ko je stara blizu 18 mesecev. Oven naj se pa spušča še le, ko je dopolnil drugo leto. to je v tretjem letu. Do 12. leta so ovce pripravne za pleme.

2.) Ako hočeš od ovce dobiti lepo volno, glej posebno na to, da ne spuščáš ovna pred tretjim letom po plemenu, da sta oven in ovca v velikosti, v letih in po volni precej jednaka, ter da ovni niso predebili in imajo gosto, kratko in gladko dlako. Uže pri jagnetih spoznaš lahko, kakšno volno bodo imeli. Dolga in tenka ušesa pri jagnetih so znamenje tenke volne.

3.) Jagnje naj sesa 3 do 4 mesece. Čez 14 dni naj se pa začne že vaditi na lahko prebavljivo klajo, kakor so otrobi in sladko seno.

Ko so jagnjeta stara 4 do 8 tednov, se kopijo. Čim preje se to zvrši, tem okusnejše je meso in tem tanjša je volna. Po odstavljenju naj se poleti jagnjeta spuščajo na suh solnčen pašnik.

4.) Kadar so jagnjeta stara pol leta, loči ovne od ovac.

5.) Za ovce je najboljša in najcenejša paš. Če je delj časa deževno, da moraš ovce v hlevu imeti, pokladaj mrvo ali seno. Paša mora biti popolnoma suha. Dokler je rosa, ovca ne sme na pašo. Močvirni pašniki so ovci zelo škodljivi, na njih se ovce kmalu zapasejo in zbolijo.

grofa Thuna morda znak, da Avstriji ni več desti za zvezo z Nemčijo. Nekaj časa se je bilo bati, da utegne grofa Thuna njegov odločni govor spraviti v stisko. To pa se ni obistinilo in je zato toliko pomembnejši energični nastop Thunov.

Ogersko. Nastala je velika kriza. Vlada je uvidela, da ne more premagati opozicije, zato se pripravlja na protustavno vladanje. S tem pa mnogi dosedanji prljatelji vlade niso zadovoljni. Hrvatski minister Josipovich, predsednik poslanske zbornice Szilagy in njegov namestnik Lang so odstopili: Pripravljajo se velikanski viharji, kakršnih Ogerska že več desetletij ni videla.

Avtonomija Trentinu. — Govorili smo že večkrat o prizadevanju laških Trentincev za upravno ločitev njihovega ozemlja od nemškega dela Tirolske. Njih glavni zahtevi sta, naj se v dež zboru tirolskem zasnujeta narodni kuriji in naj se razdeli deželni odbor. Sedaj poročajo iz Inomosta, da se je grof Thun začel baviti s tem vprašanjem ter da bo dež. zbor tirolski že v prihodnjem zasedanju imel s tem opraviti, v katerem slučaju bi laški poslanci seveda zopet prišli v dež. zbor.

Prememba pri namestništvu v Gradcu. — Marki Bacquehem je res stopil v pokoj, dasi je šele 53 let star. Njegovim naslednikom je imenovan dosedanji dež. predsednik v Šleziji grof Manfred Clary-Aldringen, na čigar dosedanje mesto pride dvorni svetnik v Bregencu grof Josip Thun-Hohenstein. Novi štajerski namestnik je jako konservativnega mišljenja. Slovenski seveda ne zna nobene besede in sploh je na glasu, da ni ravno prijatelj Slovanov in njihovih kulturnih in političnih teženj. Nemci so z novim štajerskim namestnikom jako zadovoljni, četudi tega ravno ne kažejo ostenativno Slovenci pa so manj zadovoljni in se zopet vprašujejo Ali je „Slovanska kršč.-narodna zveza“ tudi pri tej zadevi pogorela?

Kreta. — Velesile so naročile svojim admiralom, naj prestane blokada Krete. Novi guverner princ Jurij nastopi že prihodnje dni svoje mesto.

Obrtnija.

Karteli.

(Konec.)

V človeški naravi tiči vzrok, da nobena mlada sila ne pozna mejâ in da vsaka svojo moč o priliki zlora-blja. Ob sebi je umevno, da se je to o priliki zgodilo tudi pri kartelih. Malo je gospodarskih uredb in stvari, kate-tere bi bile obudile proti sebi tako silno, tako divje so-vraštvo, kakor so je prouzročili v zadnjih desetletjih kar-teli v Ameriki. Ponesrečeni poskusi, priti kartelom do živega s kazenskimi določbami, so znani. Že Adam Smith je opazil, da se nobena stvar tako lahko ne umakne javni kontroli in da ni za nobeno tako težko dobiti dokazov, kakor za porazumljenje v svrhu solidarnega postopanja mej podjetniki. Kdo more na pr. preprečiti, da se ne bi združili najmočnejši dve tovarni v svrhu nakupa vseh, za pro-dukcijsko njihovih izdelkov potrebnih surovin? Kdo more zadržati, da drug drugemu ne povesta cen glavnih su-rovin in kdo more ugovarjati, če po tem uravnata svoje postopanje? To se zgodi vsak dan, ne da bi se bil po-prej sklenil in podpisal kak kartel: D'Avance poroča, da,

kadar naznani veliki pariški bazar Bon Marché, da velja kaka stvar pri njem 16 frankov, naznani drugi dan kon-kurenčni bazar Printemps, da velja dotična stvar pri njem samo 15 1/2 franka, na kar Bon Marché ceno takoj na 15 frankov zniža. Kako ostra konkurenca in kako ko-ristna je ta konkurenca za kupujoče občinstvo! In ven-dar je ta ostra konkurenca lahko sama krinka, pod ka-tero je skrit kartel; saj je za obe nasprotni trgovini glavna stvar, da ne znižata cene pod 12 frankov in saj sta se morda zjediniili, da pod to ceno ne pojde no-bena. Kdo je pri takem postopanju v stanu dokazati, da je bil dogovorjen kartel, zlasti ako se — kar je pač že povsod navadno — slabše firme ravnaajo po cenah, ka-tere določajo večje in močnejše?

Znano je, da se posebni zakoni, sklenjeni proti ameriškanskim kartelom, niso obnesli. Jedinu, kar so ti zakoni prouzročili, je to, da se je oblika kartelov neko-liko premenila. Premenila se je v toliko, da se sedaj mej karteliranimi delniškimi družbami ne sklepajo več pogodbe, ampak da se večina delnic vsacega, karteliranih podjetij pri enem podjetniku deponirajo. Živa duša ne more zabraniti, da bi jedna in ista oseba ne bila posest-nica večine delnic pri različnih podjetjih. Prav tako malo se je tudi na Francoskem doseglo s tistimi določbami kazenskega zakona, kateri so naperjeni proti nakupo-vanju vseh proizvodov jedne vrste v svrhu podražitve. Na Nemškem je državno sodišče lani celo s posebno raz-sodbo, katera je obudila največjo senzacijo, priznalo kar-tele kot dopustne in pravoveljavne, dokler nimajo na-mena, oderuško izkoriščati konsumentov. In tej razsodbi se ni prav nič čuditi, saj so karteli sila mnogo pripo-mogli k čudovitemu razvoju nemške industrije in nem-škega eksporta v zadnjih desetletjih. Nemčija podreja pač vse obzire velikemu cilju, zagotoviti svoji industriji in svoji trgovini primeren delež pri svetovnem industri-jalnem in trgovinskem gospodarstvu.

Berolinski privatni docent Ernest pl. Halle pravi v novemberskem zvezku uglednega časnika „Preussische Jahrbücher“, da najprimernejša odredba proti kartelom je kanadska carinska klavzula in poleg nje nasveti, ka-teri so forumlirani v avstrijskem na'rtu zakona proti kar-telom. Toda pisatelj dostavlja sam svojemu sestavku, da upliv kanadske carinske klavzule — vsled katere sme država eventualno znižati carine na proizvode kartelira-nih industrijskih podjetij — postane lahko dvomljiv, če ne brezpredmeten, ako se sklene mejnarodni kartel, vsled katerega se odpovedo tuzemski konkurentje kanad-skemu trgovišču, kanadski pa inozemskim. Liefmann, pi-satelj najnovejše knjige o kartelih, kateri je naštel že 40 taci-h mejnarodnih kartelov, pravi, ako bi se vse države ravnale po kanadski metodi, bi to prouzročilo splošno razširjenje mejnarodnih kartelov.

Preostaja torej samo še avstrijski poskus, onemo-gočiti oškodovanje občinstva po kartelih. Ta poskus meri najprej na to, da se zagotovi evidenca o kartelih. To se

da najlažje izvršiti pri tistih industrijah, v katerih poslovanje ima finančna uprava, vsled indirektnih davkov intenziven vpogled in na katerih delovanju je vsled istega vzroka zelo interesovana. Ta evidenca bo toliko zaneslivejša, ker se bo prihodnja kartelna komisija omejevala na to, da se bo posluževala svojih pravic, samo takrat, kadar pojde proti sklepom karteliranih podjetij, kateri nasprotujejo objektivnemu gospodarskemu položaju in so na škodo občinstvu ali fiskusu ali pa delavcem dotičnega podjetja. Ako bi se kartelne komisije vtikale tudi v druge, manj važne zadeve, bila bi nevarnost, da se karteli skrijejo pod drugo obliko, jako velika. Ako pa se bode zakon pametno, previdno in obzirno uporabljal, prouzroči že samo po svoji eksistenci, kar imenuje pl. Halle po vsi pravici odločilno točko za bodočnost kartelov, da bodo karteli previdno in zmerno rabili svojo moč.

Ako se ta znameniti legislatorni poskus posreči, potem se v bodočnost ozirajočemu se očesu kažejo velike perspektive. Že l. 1893. je angleški posestnik premogokopa Sir George Elliot nasvetoval, naj sklenejo vsi posestniki premogokopov na Angleškem mej seboj kartel, na čigar sklepe bi imela tudi vlada in bi imeli tudi delavci primeren upliv. Take velikanske združitve bi mogle postati za 20. stoletje to, kar so delniške družbe bile za naše, svojemu koncu bližajoče se stoletja. V tem okviru bi se mogli na skupno postopanje združiti vsi faktorji moderne produkcije in bi mogli v tej združitvi osredotočen o silo koncentrovati na rešitev velikega socialnega problema.

Kmetijstvo.

Nekaj o ovčereji.

(Konec.)

7. Ako smo primorani rediti ovce v hlevu, pokladati jim moramo s prva dobro sladko seno in oves, pozneje dodane se tej krmi še krompir, repa in rezanica. Tedaj zadostuje v prvem mesecu ovci na dan 0.25 do 0.40 kg. sena in ovsa. Čez dva meseca potrebujejo še enkrat toliko sena, 0.1 do 0.2 kg. ovsa in zraven tega še krompir, repo in slamo.

Tudi prešnja detelja, grahora in trava je ovcam jako dobra piča.

Če hočemo od ovac dobiti mnogo volne, potem je najboljša, da jim dajemo dobrega sena in zrnja.

Ovce se najbolje spitajo v starosti 1½ do 3 leta. Jagnjec, kateremu se daje dosti sena in suhe detelje in razen tega tudi zrnja in otrobov, spita se lahko popolnoma v treh mesecih.

Jagnjeta, ki so v hlevu izrejena, so mnogo močnejša, tudi boljše volne so od takih, ki so na paši izrejene, volna na paši pa je lepša.

8. Ovca zahteva najčistejšo vodo. Če voda ni čista, je tudi žejna ovca ne pije. Preveč vode ovcam škoduje; posebno po zeleni detelji, grahori, po ječmenu in krompirju ne napajaj ovce nikdar takoj.

9. Ovcam je sol neobhodno potrebna. Ako jim daješ sol, obvaruješ jih mnogih boleznij. Odraslim ovcam in ovnom zadostuje na leto 1.5 do 2 kg. soli, jagnjetom pa 0.5 do 1 kg.

10. Za manjše število ovac ni potreba posebnega ovčjega hleva, prav lahko se napravi v govejem hlevu, v katerem se z deskami ogradi. Za večje število ovac je pa neobhodno potreben ovčji hlev. Njegova prostornost je odvisna od števila ovac.

Na vsako ovco računa se povprečno 0.9 kvadratnih metrov, na mrkača pa 1.2 kvadratnih metrov prostora. Ovčjega hleva tlakati ni treba. Dobro je pa, ako se ovčji hlevi v mrzlih krajih obokajo ali velbajo.

Okna naj bodo primerno velika in sicer naj merijo od 0.5 do 0.8 kvadratnih metrov. Vrata se napravijo 2.8 do 3.2 metrov visoka in 3.2 do 3.8 metrov široka. V hlevu bodi 12° R. toplote.

Sedaj naj nam bo dovoljeno, da tem svojim nasvetom, dodamo še nekoliko besedij o koristi ovac.

Ovce so nam koristne ne le z volno, ampak tudi z mlekom, z mesom in s svojo kožo.

Ovce nam dajejo volno bolj ali manj tanko, kakor je ovčja pasma. Z veliko natančnostjo so preračunali, da plemenita ovca daje po čez na leto prav čedno oprane volne 1 kg.

Ovce z borno in dolgo pa dajejo volne od 2 do 4 kg., če se dvakrat na leto strižejo.

Svetovali so nekateri, da bi plemenite ovce na leto po dvakrat strigili, ali izkušnje so pokazale, da to ni dobro, ker mnogo več taci, ki so jih dvakrat strigili, je pocepalo, in zraven tega se jim mora še več klaje dajati, da se ohranijo pri moči, katera se jim jemlje, ako se strižejo dvakrat.

Navadne ovce se strižejo spomladi in jeseni, včasih trikrat, ali pa celo vsake kvatre, tedaj štirikrat na leto.

Plemenite ovce se strižejo večjidel na spomlad, kadar mraz mine, da se mehkužna žival ne prehladi.

Predno jih strižejo, opero jim volno ali z gorko vodo ali z mrzlo v potocih, Imajo za striženje nalašč narajene škarje, ki gladko strižejo. Priden človek more 15 plemenitih ovac na dan ostriči, navadnih pa še več.

Tudi plemenite ovce nimajo po vsem životu enake volne. Volna se očitno loči v trojno. Najlepša je spredaj po hrbtu na vsaki strani od trebuha in na vsaki strani vratu, manj lepša je na zadnjih bedrih, po trebuhu, po glavi in po tilniku, najslabejša je po nogah, po prsih, pod trebuhom in po repu.

Ovca je tedaj dobra, ako je velika in se da dobro izpitati. Prav zaradi tega se visoko cenijo jezerske in trebiške ovce.